

7. Blackman T. A Practical Approach to Organizational Governance. *Business Process Management*. 2020. № 3. URL: <https://thoughtlogic.com/2020/03/24/organizational-governance>

ЩОДО ПОНЯТТЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КОМІСІЇ З РЕГУЛЮВАННЯ АЗАРТНИХ ІГОР ТА ЛОТЕРЕЙ

Профатіло К. В.

аспірант

Харківського національного університету внутрішніх справ

м. Харків, Україна

Необхідною складовою належної організації та діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей вистає розгорнуте й узгоджене адміністративно-правове регулювання її статусу, яке наразі перебуває на етапі свого формування. При цьому, в основу правового регулювання діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей має покладатись все ще відсутнє цілісне розуміння його природи й сутності, цілей, предмету та методів, що сприятиме ефективності реалізації такого адміністративного законодавства. З огляду на це нами й вбачається актуальним питання характеристики ознак, предмету, методів і сутності адміністративно-правового регулювання діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей.

Передусім, відмітимо, що адміністративно-правове регулювання діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей є різновидом правового регулювання, що вирізняється власним предметом і методами. Разом із тим, у літературі питання сутності адміністративно-правового регулювання все ще залишається остаточно невизначеним. Так, у теорії права під правовим регулюванням розуміється здійснюваний за допомогою юридичних засобів процес упорядкування відносин з метою забезпечення певної сукупності соціальних інтересів, які вимагають правового гарантування [1, с. 207, 208]. Водночас С.С. Алексєєв у своїй дефініції правового регулювання додатково вказує на системність та види означених правових засобів результативного, нормативно-організаційного впливу, а також на його спрямованість не тільки на упорядкування, але й на охорону та розвиток суспільних відносин [2, с. 289].

При цьому, слід уточнити тезу М.С. Кельмана і О.Г. Мурашина [3, с. 370], що правове регулювання здійснюється державою за допомогою правових засобів. Адже сучасні концепції праворозуміння з урахуванням принципу верховенства права та природних прав людини не допускають монополізації державою правотворчості й визнають його здійснення суспільством. Тому, хоча адміністративно-правовий статус Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей як центрального органу виконавчої влади зі спеціальним статусом дійсно визначається саме державою у відповідних законодавчих і підзаконних актах, в її діяльності також мають дотримуватись, наприклад, основоположні принципи права, природні права людини, норми міжнародного права тощо.

Узагальнюючи вищевикладене й зважаючи на різноплановість правового впливу на не менш різнопланові суспільні відносини, вважаємо, що має йтися про загальну спрямованість правового регулювання на юридичне закріплення, упорядкування, охорону та розвиток відповідних відносин. Зокрема зміст адміністративно-правового регулювання діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей полягає у юридичному закріпленні, упорядкуванні, охороні та розвитку організаційно-управлінських відносин, що здійснюється з метою забезпечення інтересів держави, суспільства та громадян щодо належного функціонування Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей.

Крім цього, механізм адміністративно-правового регулювання не вичерпується лише правовими нормами як основним засобом правового впливу, а складається з цілісної системи юридичних засобів, за допомогою яких здійснюється вплив на відносини у сфері діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей. Зокрема крім норм права механізм адміністративно-правового регулювання діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей також складають індивідуальні приписи та правовідносини. Тому, до речі, адміністративно-правове регулювання, охоплюючи й індивідуально-правові акти, полягає не суто у «нормативному», а загалом у правовому, владно-організаційному впливі на відповідні відносини. А згідно теорії адміністративного права в контексті даного механізму адміністративно-правового регулювання додатково можна відзначити ще й такі його складові як юридичні факти, права свідомість, акти правозастосування тощо.

В контексті цілісного розуміння сутності адміністративно-правового забезпечення функціонування Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей також слід наголосити на єдності процесів правового регулювання та правореалізації. Зокрема, як наголошує І.О. Іерусалімова, адміністративно-правове забезпечення змістовно включає не тільки нормативне регулювання, а і реалізацію юридичних норм та правових

гарантій [4, с. 84]. Саме тому ефективність адміністративно-правового регулювання діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей прямо пов'язана як з його комплексністю та збалансованістю, так і з реальним дотриманням та виконанням такого адміністративного законодавства, забезпечуючи відповідність формального і фактичного статусу Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей.

Закріплення, упорядкування, охорона та розвиток відносин у сфері діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей мають відношення до цілей адміністративно-правового регулювання, проте ще не є його метою. Як відзначають В.В. Галуцько і О.М. Єщук, спрямуванням адміністративно-правового регулювання є забезпечення прав і законних інтересів осіб, нормального функціонування громадянського суспільства та держави [5]. Отже, адміністративно-правове регулювання діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей має відповідати інтересам не лише ефективної держави, а і суспільства та окремих його членів. Мета ж адміністративно-правового регулювання статусу Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей також пов'язана з метою її функціонування, що полягає у реалізації державної політики у сфері організації та проведення азартних ігор та лотерей. Тому конкретніше можна розглядати мету адміністративно-правового регулювання діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей як забезпечення її належної організації та ефективного функціонування щодо реалізації державної політики у сфері організації та проведення азартних ігор та лотерей.

Предмет адміністративно-правового регулювання усталено визначається як сукупність однорідних відносин у сфері публічного управління або владно-розпорядчої діяльності органів виконавчої влади. Сьогодні предмет адміністративно-правового регулювання може розглядатися вже дещо ширше, охоплюючи управлінську, правозабезпечувальну, організаційно-розпорядчу діяльність будь-яких державних органів, а не тільки органів виконавчої влади. При цьому, у діяльності таких органів складаються й інші відносини, тоді як рисою саме адміністративно-правових відносин є нерівність сторін і здійснення як мінімум одним суб'єктом державних управлінських повноважень. Вказане дозволяє визначити предмет адміністративно-правового регулювання діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей як організаційно-управлінські відносини, які складаються з приводу її організації та функціонування. Виходячи з Положення про Комісію з регулювання азартних ігор та лотерей від 23.09.2020 р., до адміністративно-правових відносин у даній сфері можна віднести відносини з приводу державного регулювання діяльності у сфері азартних ігор та лотерей, форм і методів роботи Комісії з регулювання

азартних ігор та лотерей, статусу її Голови та членів, організації апарату тощо.

Методи адміністративно-правового регулювання діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей загалом можуть бути визначені як певні прийоми та способи юридичного впливу на дані суспільні відносини. Основним методом такого адміністративно-правового регулювання є імперативний метод, що характеризується застосуванням владних приписів, юридичною нерівністю та підпорядкуванням суб'єктів адміністративно-правових відносин. Так, такі ключові складові статусу Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей як її підпорядкованість, компетенція та організація, статус керівництва, порядок здійснення повноважень імперативно визначаються чинним адміністративним законодавством, що сприяє упорядкованості, злагодженості та законності організації та діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей.

Водночас, як слушно відзначається у літературі [6, с.78], сучасне державне управління потребує не тільки застосування імперативного методу, а його збалансованого поєднання з диспозитивним методом адміністративно-правового регулювання. При цьому, враховуючи регулятивну спрямованість компетенції Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, в організації її діяльності диспозитивний метод застосовується більш обмежено, передбачаючи юридичну рівність сторін правовідносин і певну самостійність у виборі ними своєї поведінки. Зокрема йдеться про питання функціонування Консультаційно-експертної ради Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, особливості її взаємодії, організації внутрішньоструктурного керівництва тощо.

Таким чином, адміністративно-правове регулювання діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей можна визначити як здійснення з метою забезпечення її належної організації та ефективного функціонування за допомогою системи юридичних засобів закріплення, упорядкування, охорони та розвитку організаційно-управлінських відносин у сфері діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей. Таке регулювання характеризується державно-владним характером і своєю цілеспрямованістю, превалюванням імперативного методу, поєднання нормативного та індивідуально-правового регулювання, єдністю правотворчості та правореалізації.

Література:

1. Загальна теорія держави і права: підручник / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.; за ред. М. В. Цвіка, О. В. Петришина. Харків: Право, 2009. 584 с.

2. Алексеев С. С. Общая теория права: Акад. курс в 2 т. Т. 1. Москва: Юрид. лит., 1981. 360 с.
3. Кельман М. С., Мурашин О. Г. Загальна теорія держави і права: підручник. Київ: Кондор, 2006. 477 с.
4. Ієрусалімова І. О. Механізм адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини та громадянина: дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2006. 205 с.
5. Адміністративне право України: навчальний посібник: у 2 т. / Галуцько В. В., Олефір В. І., Пихтін М. П. та ін.; за заг. ред. В. В. Галуцька. Т. 1: Загальне адміністративне право. Херсон: Херсонська міська друкарня, 2011. 320 с.
6. Виконавча влада і адміністративне право / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ: Видавничий Дім «Ін-Юре», 2002. 668 с.

ЩОДО ОЗНАК КАТЕГОРІЇ «ОСОБА З ІНВАЛІДНІСТЮ»

Риженко І. М.

*кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, Україна*

Аналіз нормативно-правової бази та наукових розробок показав, що під категорією «особа з інвалідністю» варто розуміти особу зі стійкими вродженими або набутими психічними, фізичними, інтелектуальними або сенсорними розладами організму, безпосередньо пов'язаними із захворюваннями, вадами, травмами й їх наслідками, що детермінують обмеження нормального функціонування людини як під час задоволення особистих потреб, так і реалізації своєї життєдіяльності в суспільстві, у зв'язку з чим держава в особі органів публічної влади має створювати належні умови для існування та реалізації зазначеними особами своїх прав нарівні зі здоровими особами, а також забезпечувати відповідний захист прав і свобод даної категорії осіб на території України.

Ведучи мову про понятійно-категоріальний апарат будь-якої сфери, у тому числі й сфери реалізації та захисту прав і свобод осіб з інвалідністю, не можна залишити поза увагою ознаки певної категорії або явища, за допомогою яких можна більш ґрунтовно та конкретизовано дослідити означену категорію або ж явище. Зокрема, у даному контексті йдеться про ознаки, які ідентифікують особу